

Konsultē **NORMUNDS SMAĻINSKIS**, aizrautīgs bāku vērotājs un apsekotājs.

Bākas vilinājums

«Aiz tāliem lediem, ko dienā saule ar stariem griež, viscauru nakti bāka rokas pret debesīm sviež...» Māra Čaklā dzejas rindas Imanta Kalniņa mūzikā savu laiku izdziedāja Austra Pumpure. Tik skaista dziesma un tik ļoti tuva man ir tajā paustā noskaņa par bākas noslēpumaino dzīvi! Piekritisiet, ka tur ir kaut kas mazliet biedējošs, skumjš un arī skaists?

Savulaik esmu domājusi par bākas uzrauga dzīvi, kas mūsdienā tehnoloģiju laikmetā ir jau izmirstoša profesija, un arī par pašu bāku kā dzīvu būtni – kā tas ir, kad apkārt melna nakts, bangojoša jūra, stiprs vējš, un tu kā vienīgais gaismas stars tiem, kas jūrā? Un tad manā pieredzē ienāca Tūves Jānsone grāmata *Tētis un jūra*. Manuprāt, grāmatu

Zini!

➤ Bākas ir navigācijas objekti, kas rāda ceļu, bet mūsdienās navigācijas terminoloģijā par bākām dēvē tikai tādas ierīces, kuru gaismas signālus skaidrā laikā var redzēt vismaz desmit jūras jūdžu (18,25 km) tālu, ja novērotājs atrodas piecus metrus virs jūras līmeņa. Pārējās dēvē par ugunszīmēm.

➤ Latvijā ir 19 bākas: Ainažu, Grintāla, Lāču, Daugavgrīvas, Bulļuciema, Ragaciema, Engures, Mērsraga, Ģipkas, Kolkas, Sikragciema, Irbes, Miķeļbāka, Ovišu, Užavas, Akmeņraga, Liepājas, Bernātu un Papes. Vairākām nemaz nevar piekļūt, jo tās atrodas slēgtā piejūras teritorijā, tāpat arī ne visas

bākas darbojas, piemēram, Salacgrīvas un Ķurmraga bāka ir tikai apskates objekti, bet vairākām bākām ir tikai metāla karkass lampas turēšanai, piemēram, Engures un Ragaciema bākai.

➤ Atsevišķas bākas ir pieejamas apskatei, un maksa par to ir gluži simboliska, piemēram, ieeja Ovišu, Užavas un Akmeņraga bākā maksā 0,80 eiro, Mērsraga bākā – 1 eiro, Slīteres bākā – 1,50 eiro. Taču bākas apskatei ir atvērtas dažādās nedēļas dienās un laikos, tāpēc iepriekš labāk piezvanīt.

➤ *Latvijas Pasts* kopš 2003. gada izdod Latvijas bākām veltītas pastmarkas – šobrīd to ir jau trīspadsmit.

Akmeņraga bāka

Katram ir savi iemīļoti liedagi un kāpas pie jūras. Bet, ja gribas piedzīvot citādu skatījumu, mums ir ideja – apceļo piekrastes bākas! Latvijā to ir teju divdesmit, bet šoreiz pieminēsim divpadsmit ievērojamākās, no kurām piecās var arī uzkāpt.

Užavas bāka

Ovišu bāka

Slīteres bāka

grāmata par ģimenes dzīves krīzi! Tātad īsumā: Muminu tēti bija pārņēmusi spēcīga ideja, ka ģimenei jāpārceļas uz dzīvi bākā, kas atrodas uz mazas saliņas lielajā jūrā – viņš gribēja pierādīt, ka ir īsts vīrs un spējīgs savējos aizsargāt. Muminu māmiņa padevīgi sekoja vīram, lai gan iekšēji stipri šaubījās par nepieciešamību pārcelties uz salu. Viņa domāja, ka tas ir ļoti savādi – mesties kaut kur prom tad, ja esošajā vietā klājas labi. Iespējams, viņiem bija klājies pārāk labi, un tētis vairs nejuta izaicinājumu... Lai vai kā, uz salu viņi pārcēlās un apmetās uz dzīvi bākā, kur nemaz nebija tik mīlīgi, kā varētu iedomāties. Vēl vairāk – uz mazās salas visi Mumini sastapās ar lielo krīzi vaigu vaigā, jo nebija jau, kur sprukt! Tūvei Jānsonei izdevies ļoti meistarīgi parādīt, kas šādā brīdī notiek ģimenē kopumā un katrā atsevišķi. Piemēram, kamēr tētis meklēja sevi un izmisīgi centās noturēt paša izsapņotos ideālus, trollītis Muminas sastapās ar vientulību un lūkoja to pielābināt, bet Muminu māmiņa glābās savās nodarbēs – savāca milzu daudzumu malkas un apgleznoja bākas sienas. Un kaut kā viņiem izdevās izburties tam visam cauri. Grāmata beidzas ar vārdiem: «Kad tētis pagriezās, lai palūkoties uz savu salu, viņš ieraudzīja pār jūru kritam baltu gaisu, tā taustījās uz priekšu līdz tukšajam apvārsnim un garos, vienmērīgos viļņos atkal atgriezās. Bija iedegta bāka.»

Vērts uzkāpt!

Uzkāpt bākā – tas ir piedzīvojums! Vītņveida kāpnes jau vien ir neparasti, un nereti kāpiens ir arī mazliet bailīgs, īpaši cilvēkiem, kuri ne visai labi panes augstumu. Taču skats uz jūru un apkārtni no bākas vienmēr ir tā vērts, īpaši skaidrā laikā, kad var redzēt tālu. Lūk, sākot no Kurzemes lejasgala uz augšu – piecas bākas, kurās var uzkāpt!

Ieskaties Jūrtakā!

Dodoties apceļot bākas, ir vērts apskatīt arī citus interesantus objektus tuvākajā apkaimē – mols, muzejus, dabas veidojumus –, tāpēc ieteicams ieskatīties *Jūrtakas* mājaslapā <https://co-astaliking.eu/lv> – te atradīsi informāciju arī par ēdināšanas iestādēm un nakšņošanas vietām. *Jūrtaka* ir garās distances pārgājienu maršruta E9 daļa gar Baltijas jūras piekrasti, kas sākas pie Lietuvas–Latvijas robežas Nidas ciemā Latvijā un beidzas pie Tallinas ostas Igaunijā, maršruts ir veicams abos virzienos. Taka ir sadalīta pa dienām un grūtības pakāpēm, tā ka ikviens var izvēlēties sev piemērotāko distanci. Maršruts ir marķēts dabā, ir izvietoti informācijas stendi un norāžu zīmes.

Akmeņpraga bāka

Augstums: 38 metri.

Šobrīd augstākā Latvijas bāka, kura atvērta apmeklētājiem un no kuras paveras brīnišķa skats uz jūru uz mežiem. Akmeņpraga bāka ir sarkanbrūns konisks mūra tornis, celts 1921. gadā un atjaunots 1957. gadā. Lai arī te jau no 1879. gada dega navigācijas uguns, Akmeņprags pieredzējis vairāku kuģu katastrofas, tostarp Latvijas tvaikoņa *Saratov* uzskriešanu uz sēkļa 1923. gada septembrī. Bākas pārvaldniece izveidojusi kolekciju, kurā apskatāmi Akmeņpraga bākas tuvumā atrastie dzintari, interesanti akmeņi un fosilijas. Tel. 28350899.

Užavas bāka

Augstums: 21 metrs.

Cilindriskā mūra bāka celta 1879. gadā, atjaunota 1925. gadā, jo kara laikā tika sašauta. 1930. gadā kāpa pie bākas stiprināta ar kadiķu klūgu

groziem, kas pildīti ar oļiem, kā arī tur novietoti lieli laukakmeņi. Skats un krasts ir mežonīgs un skaists. Tel. 28341836.

Ovišu bāka

Augstums: 37 metri.

Uzskatāma par vecāko saglabājušos navigācijas būvi Latvijā (celta 1814. gadā). Akmens mūra torņa diametrs ir 11,5 metri, un būve ir savdabīga – celtnes iekšienē atrodas otrs tornis trīsarpus metru diametrā, iespējams, savulaik militāriem nolūkiem būvēts. No bākas var redzēt Latvijas augstāko bāku Miķeļtorni, Mihaila jeb Mihailova sēklus, Irbes bāku, kas atrodas 20 kilometru jūrā uz sēkļa, skaidrā laikā – arī Sāmsalas bāku.

Te izveidots arī neliels muzejs ar bāku lampām, radioraidītājiem, vecajiem dīzeļģeneratoriem, kas nodrošina elektrības pārrāvumu gadījumos, un citām interesantām lietām.

Tel. 26264616.

Slīteres bāka

Augstums: 26 metri.

Otra vecākā bāka Latvijā, turklāt labi saglabāta – bākas tornis būvēts 19. gadsimta vidū. Slīteres bāka iekļauta kultūras pieminekļu sarakstā. Patlaban savu pamatfunkciju bāka vairs nepilda, taču tās piecos stāvos var iepazīties ar informāciju par Slīteres Nacionālā parka dabu un kultūras vēsturi, kā arī citām pasaules bākām, bet no augšējā stāva loģiem paveras skaista ainava uz nacionālā parka mežiem un Baltijas jūru, kas

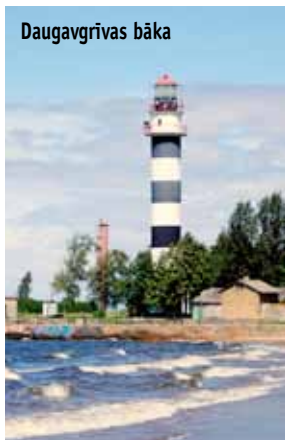
Mērsraga bāka

Papes bāka

Daugavgrīvas bāka

Salacgrīvas bāka

Ainažu bāka

atrodas piecus kilometrus no bākas. Jā, neviena cita Latvijas bāka neatrodas tik tālu no jūras – tas vien jau ir interesanti, jo savulaik, kad bāka vēl rādīja gaismu, tā bija viena no augstākajām ugunīm Baltijas jūras piekrastē (pateicoties Zilo kalnu kraujai, kas pie torņa pamatiem sasniedz 76 metrus virs jūras līmeņa). No bākas redzama gan Miķeltorņa, Ovišu un Kolkas bāka, gan (īpaši skaidrā laikā) pāri Irbes jūras šaurumam arī īgaunu Sāmsalas Sirves raga bāka. Tel. 28385025.

Mērsraga bāka

Augstums: 21,3 metri.
Ilgāku laiku bijusi slēgta, bet nu Mērsraga bāka atkal ir apmeklējama. Atklāta 1875. gadā. Tā ir brīvstāvošs, cilindrisks, kniedēts dzelzs konstrukcijas 18,5 metrus augsts tornis (bākas uguns 21,3 metru augstumā), kura apakšējā daļa pēc postījumiem Pirmā pasaules kara laikā iebetonēta un nostiprināta ar dzelzsbetona kontraforsiem. Torņa augšdaļā izveidots uz konsolēm balstīts dzelzs konstrukcijas apejas balkons. Bākas tornis izgatavots Parīzē. Jāņem vērā, ka bāka ir neliela un šaura – ja to apmeklēt dodas lielākā cilvēku grupā, var nākties sadalīties mazākās grupiņās. Tel. 28325803.

Plašāku informāciju par apskatei atvērtajām bākām var iegūt Latvijas Jūras administrācijā, zvanot pa tālruni 29442067 navigācijas iekārtu inženierim Leonīdam Gitalam.

Vērts redzēt!

Šajās bākās uzkāpt nevar, bet apskatīt tās var un vajag.

Papes bāka Skaista, romantiska vieta, un 22 metrus augstā bāka to izteiksmīgi papildina. Pirmā bāka tika uzcelta jau 1890. gadā – tā bija koka četrskaldņu piramīda uz laukakmeņu pamatiem, bet 1910. gadā tika uzbūvēts dzelzs tornis baltā krāsā ar režģa balstiem ārpusē un sarkanu laternu.

Miķēlbāka

Miķēlbāka Viena no skaistākajām Latvijas bākām, turklāt tā ir augstākā bāka Baltijā (augstums 62 metri). Pirmā bāka būvēta jau 1884. gadā ar

Kolkas bāka

aptuveni metru biezām sienām, taču laika gaitā kāpu smiltis nav izturējušas torņa svaru, un tas sašķībies tik ļoti, ka kļuvis bīstams, un 1932. gadā nogāzts. Nākamais tornis uzspridzināts Otrā pasaules kara sākumā, un tikai 1957. gadā Miķēlbāka ieguva esošo veidolu.

Kolkas bāka Vienīgā bāka Latvijā, kas būvēta uz mākslīgi veidotas salas jūrā, 5,14 km attālumā no krasta. Kolkasrags ir Kurzemes pussalas tālākais ziemeļu punkts, un tā sēklis iestiepjas jūrā 6 km tālumā. Uz sēkļa satiekas Baltijas jūra un Rīgas jūras līcis, un vētras laikā viļņu augstums var sasniegt pat 7 metrus!

Daugavgrīvas bāka Atrodas Rīgā, Daugavas grīvas kreisajā krastā, tā dēvētajos Rīgas Jūras vārtos. Var aizbraukt ar sabiedrisko autobusu uz Bolderāju un doties nelielā pārgājienā līdz bākai. Laikmetu griežos tā piedzīvojuši vairākkārtējus postījumus, bet pašreizējā melnbalti svītrotā celtne uzbūvēta 1957. gadā. Patlaban bāka darbojas automātiskā režīmā un plašam apmeklētāju lokam nav pieejama.

Ķurmraga bāka Atrodas izteiktākajā zemesragā Rīgas jūras līča Vidzemes piekrastē. Lai gan Rīgas līča Vidzemes pusē nav lielo kuģu ceļu, 1923. gadā celtā Ķurmraga bāka savulaik bijusi ļoti svarīga alkohola kontrabandistiem – pagājušā gadsimta 20.–40. gados Baltijas jūru mēdza dēvēt arī par spirta jeb kontrabandistu jūru. 1967. gadā vētra bāku izpostīja, bet 2005. gada vētras laikā bāka ar visu akmens pamatu tika noskalota lejā no krasta kraujas. Mūsdienās bāka noslīdējusi līdz pat jūras līmenim un stāv jūrā sašķībusies.

Salacgrīvas bāka Neliela, apmēram 5 metrus augsta. 1925. gadā celtā baltā Salacgrīvas bāka nedarbojas jau daudzus gadus un ir pārcelta no ostas teritorijas uz promenādi pašā Salacas krastā.

Ainažu bāka Bāka celta 1930. gadā, tā ir 22,8 metrus augsta, atrodas kalnā pie bijušā šaursliežu dzelzceļa pretī vecajam ceļam, kas veda uz Ainažu ostas piestātni, un vēl arvien rāda ceļu jūras braucējiem.

Ķurmraga bāka

